תנ״ך · אחרונים · מנחת שי · כתובים

מנחת שי על עזרא

רבי ידידיה שלמה רפאל נורצי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

מנחת שי על עזרא

רבי ידידיה שלמה רפאל נורצי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/מנחת-שי-על-עזרא/
הקובץ נוצר ב־16 בנובמבר 2026 מגרסה v38-202611160902 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 5
פסוק א 5
פסוק ב 5
פסוק יא 5
פרק ב 5
פסוק א 5
פסוק ב 5
פסוק ט 5
פסוק כ 5
פסוק כה 5
פסוק לג 6
פסוק מא 6
פסוק מב 6
פסוק מד 6
פסוק מו 6
פסוק מח 6
פסוק נ 6
פסוק נב 6
פסוק נג 6
פסוק נו 6
פסוק נז 6
פסוק נט 6
פסוק סא 7
פסוק סב 7
פסוק סג 7
פסוק סד 7
פסוק סט 7
פרק ג 7
פסוק ג 7
פסוק ד 7
פסוק ה 7
פסוק ז 7
פסוק י 8
פרק ד 8
פסוק ב 8
פסוק ד 8
פסוק ה 8
פסוק ז 8
פסוק ט 8
פסוק יב 8
פסוק יג 9
פסוק יד 9
פסוק טז 9
פסוק יח 9
פסוק כא 9
פסוק כב 9
פסוק כג 9
פרק ה 9
פסוק א 9
פסוק ב 9
פסוק ג 9
פסוק יא 10
פסוק יב 10
פסוק יד 10
פסוק טו 10
פסוק טז 10
פרק ו 10
פסוק ב 10
פסוק ד 10
פסוק ה 10
פסוק ח 10
פסוק ט 10

פסוק יג 10
פסוק יד 11
פסוק טו 11
פסוק יז 11
פסוק כ 11
פסוק כא 11
פסוק כב 11
פרק ז 11
פסוק י 11
פסוק יג 11
פסוק יד 11
פסוק טו 11
פסוק יז 12
פסוק יח 12
פסוק יט 12
פסוק כה 12
פסוק כו 12
פרק ח 12
פסוק א 12
פסוק יג 12
פסוק יד 12
פסוק טו 12
פסוק יז 13
פסוק יח 13
פסוק יט 13
פסוק כב 13
פסוק כה 13
פסוק כו 13
פסוק כז 13
פסוק ל 13
פסוק לא 13
פסוק לה 13
פרק ט 14
פסוק א 14
פסוק ו 14
פסוק ז 14
פסוק ט 14
פסוק יב 14
פסוק יג 14
פסוק טו 14
פרק י 14
פסוק ב 14
פסוק י 14
פסוק יב 14
פסוק יד 14
פסוק טז 15
פסוק יח 15
פסוק כב 15
פסוק כג 15
פסוק כח 15
פסוק כט 15
פסוק לא 15
פסוק לב 15
פסוק לה 15
פסוק לז 15
פסוק מ 15
פסוק מג 15
פסוק מד 16

פרק א

פסוק א

ובשנת. טעם המלה גלגל:

לכורש. במדוייקם מלא וא"ו וכן במסורת ב' חסר וסימ' העיר ה' את. כה אמר כרש:

פסוק ב

כל ממלכותך. כ"כ:

פסוק יא

העלות. ברוב המדוייקים הה"א בצירי לא בסגול וכן חברו שבמסורת ולפי העלות הענן פ' בהעלתך:

פרק ב

פסוק א

נבוכדנצר. נבוכדנצר קרי והם שנים יתירין וא"ו עפ"ה ואידך לקדר ולממלכות חצור אשר הכה נבוכדנאצור (ירמיהו מ"ט:כ"ח) ראצור כתיב כמו שכתבתי שם וכן צריך הגיה במסורה:

ויהודה. בס' קדמון כ"י כתוב וליהודה וגם בדפוס ישן מויניציאה יש הערה מזה בגליון ורבים הספרים אשר אתנו שכתוב בהם ויהודה:

פסוק ב

רעליה. בס"ס הרי"ש בגעיא והלמ"ד בקמץ:

מרדכי. בכמה ספרים הדל"ת בחטף קמץ וכבר חתבתי מזה במגלת אסתר ריש סימן ב':

מספר בגוי. מספר הראשון פ"א קמוצה והשני פ"א פתוחה. רש"י:

פסוק ט

בני זבי. כתב הראב"ע זבי כתיב וקרי זכי ונקרא בשתי לשונות ע"כ ובספרים שלנו כתיב וקרי בכ"ף ונמסר עליו ב' זקף קמץ וחברו (בנחמיה סימן ז'). (ובעזרא סימן י') כתוב חנניה זבי עתלי והוא בבי"ת ופת ונמסר עליו לית:

פסוק כ

בני גבר. אין דגש בגימ"ל:

פסוק כה

בני קרית יערים. וגומר וארבעים ושלשה. ברוב הספרים וארבעים בוא"ו:

פסוק לג
חדיד ואונו. בשני דלתי"ן:

פסוק מא
המשררים. הה"א במאריך:

פסוק מב
טלמון. ברוב הספרים מלא וא"ו:

פסוק מד
בני סיעהא. הבי"ת בגעיא בס"ס:

פסוק מו
בני שמלי. שלמי קרי ובשי"ן שמאלית ברוב המדוייקים כמ"ש (בנחמיה סי' ז'):

פסוק מח
בני נקודא. ברוב ספרים באל"ף:

פסוק נ
בני אסנה. י"ס אסנא באל"ף ובאמת שיש חלוף גדול בספרים בספר דניאל ועזרא בכמה שמות ובכמה מלות בלשון תרגום שסופי תיבות שלהן אל"ף או ה"א עד שאין שני ספרים מסכימים לגרסא אחת ואפילו ספר אחד פעם כתיב בה"א ופעם באל"ף ולא הקפדתי כ"כ בחילופן לפי שהאל"ף והה"א אחיות אותיות הנשימה ומי שירצה לכתוב אל"ף יכתוב ולכתוב ה"א יכתוב כמ"ש רד"ק בריש ד"ה עיין שם:
נפיסים. נפוסים קרי:

פסוק נב
בני בצלות. אין געיא בבי"ת בני:

פסוק נג
בני סיסרא. בגעיא:

פסוק נו
בני יעלה. העי"ן בשוא לבד וכן חברו (שבנחמיה סימן ז') והתם כתיב אל"ף והכא ה"א:

פסוק נז
הצביים. בכמה מדוייקם בשני יודין:

פסוק נט
העלים. במדוייקם חסר וא"ו:

בית אבותם. במקצת מדויקים מלא וא"ו וכן דינו מכח המסורת שנמנה במספר החסרים ולא יכלו להגיד בית אבתם בתראה שהוא (בנחמיה סי' ז'):

פסוק סא

חביה. בספרים ספרדי החי"ת בחטף קמץ וכן (בנחמיה ז'):

הגלעדי אשה. עיין מ"ש (בד"ה ב' כ"א):

פסוק סב

אלה בקשו. קלה הקי"ף:

המתיחשים. בספרים מדוייקם כ"י החי"ת בשוא לבדו:

פסוק סג

הקדשים. הקו"ף בחטף קמץ:

פסוק סד

כל הקהל וגו' שלש מאות ששים. י"ס וששים בוא"ו:

פסוק סט

שש רבאות. בס"ס האל"ף. נחה:

פרק ג

פסוק ג

מכונת*ו. מכונתיו קרי:

ויעל*. ויעלו קרי:

פסוק ד

ועלת יום ביום. כן כתיב ועלת לא ועולות כמ"ש בדפוס רע"ח מויניציאה:

המשפט. הפ"א פתוחה במדוייקים וכן דינה מכח המסורת דפרשה משפטים (ומלכים ב' י"ז):

פסוק ה

המקדשים. כ"כ בלא מאריך בה"א בס"ס:

פסוק ז

ושמן לצדנים. ברוב המדוייקים חסר יו"ד קדמאה וכן נכון עפ"ה (דשופטים י"ח) ושם הארכתי:

אל ים יפוא. א' מן ב' מלין דכתיבין אל"ף בסוף תיבותא ולא קריין וסימן במסורה ריש סדר לך לך (ודניאל ג'):

פסוק י
במצלתים. הבי"ת בפתח עפ"ה וחברו אסף הרא"ש (בד"ה א' י"ו) ובשניהם הב' סמוכה במאריך והמ"ם קלה בס"ס:
להלל את ה'. בדפוס ישן להלל אל ה' וטעות הוא:

פרק ד

פסוק ב
ולא אנחנו. ולו קרי:
אסר חדן. חדא מלהוי"ס תרתין מלין כמ"ש במלכים וישעיה:

פסוק ד
ומבלהים. ומבהלים קרי:

פסוק ה
וסכרים. כל לישנא דאגרא כתיב שי"ן בר מן דין דכתיב סמ"ך כמ"ש במזמור ס"ג:

פסוק ז
ובימי ארתחששתא. בספרים מדוייקים זה לבדו תי"ו שניה בקמץ וכן נמסר עליו ל וכל ארתחששתא שבענין שי"ן ראשונה ימנית ושני' שמאלית ברוב הספרים ובקצתן כתוב סמ"ך בכולן במקום שי"ן שניה אמנם במסורת נמסר סימן מן ריש ספרא עד ואחר הדברים האלה סימן ז' ארתחששתא בשי"ן ומשם עד סוף סיפרא ארתחשסתא בסמ"ך וכלהון ארתחשסתא קרי בשו"א כן מצאתי במסורת טוליטולא:
כנותו. כנותיו קרי ובספרים מדוייקים הנו"ן בקמץ והוא"י נעה בחולם כמו שהיא נעה במלת כנותהון וכנותיה שבענין וכתב רד"ק שיש לנו כיוצא בזה בדברי רז"ל בפ"ק דכריתות מי דמי שבת ועכו"ם תנא יתהון בכונתהון פי' בדיניהם ובכל המתחבר אליהם ע"כ ואיכא נוסחא אחת התם ואין זה מכוונת החיבור ועיין בערוך ערך כן הראשון:

פסוק ט
ארכוי. ארכויא קרי:
דהוא. דהיא קרי:
עבדיך. עבדך קרי:

פסוק יב
סלקו. י"ס סליקו מלא יו"ד:
ובאישתא. כ"כ בס"ס והאל"ף והיו"ד נחין ובקצת ספרים נכתב מבחוץ ובישתא קרי:

ושורי אשכלילו. ושוריא שכלילו קרי והוא חד מן ב' מלין תניינא נסבא מן קדמיתא ואידך (בשמואל ב' כ"א) כמ"ש שם:

פסוק יג
מלכים. במקצת ספרים מלכין:

פסוק יד
כל קבל. הקו"ף בחטף קמץ ובלא יו"ד אחר הבי"ת:

פסוק טז
לקבל. הקו"ף בחטף קמץ:

פסוק יח
קרי קדמי. הקו"ף בחטף סגול על פי המסורת וכן חבירו דלקמן:
קדמי. הקו"ף בקמץ בס"ס וי"ס בחטף קמץ:

פסוק כא
טעמא יתשם. בכל ספרים ישנים מהדפוס וכ"י השי"ן בקמץ ולא בצירי:

פסוק כב
הוו. הה"א בחטף סגול ובקצת מדייקים בחטף פתח:

פסוק כג
קריקדם. קו"ף קדם בחטף קמץ:
אזלו בבהילו. הבי"ת רפויה מכלול דף ק"ח:
והות בטלא. הבי"ת במאריך בכ"י:

פרק ה

פסוק א
נביאה. נביא קרי וכן חברו דלקמן בסי' ו':
נביאיה. יו"ד ראשונה פתוחה ושני' קמוצה וכן דלקמן בסמוך:
יהודיא. אין דגש ביו"ד שני':

פסוק ב
ושניו. היו"ד נחה והוא"ו נקראת כמו ומלך מלכא שניו והשורק שבוש:

פסוק ג
פחת עבר נהרה. במקרא גדולה בטעם קדמא ואזלא והוא שבוש:

פסוק יא
מקדמת דנה. ובדניאל ו' מן קדמת דנה מסורת סוף פ' שמות:

פסוק יב
כסדיא. כסדאה קרי:

ועמה הגלי. רפי:

פסוק יד
די פחה שמה. בכמה ספרים מדוייקם בשי"ן שמאלית ויהי' פי' הכתוב שכורש שם ששבצר נשיא ופחת ליהודה כמאמר הכתוב בריש סיפרא ויספרם לששבצר הנשיא ליהודה אמנם לפירוש רש"י והיחייא קריאת המלה בשי"ן ימנית לשון שם:

פסוק טו
אלה מאני'. אל קרי ואין לו דומה בכל לשון תרגום ועיין מ"ש (בד"ה א' ב') אצל אל נולדו:

פסוק טז
ששבצר דך. הדלי"ת בצירי ומן רישא דסיפרא עד אדין ששבצר דך קרי ומן אדין ששבצר עד סוף תרגום דך קרי:

פרק ו

פסוק ב
וכן כתוב בגוה דכרונה. בס"ס הה"א בלא מפיק ואיננה לכנוי ר"ל שכן הי' כתוב בתוכה לזכרון וכן פי' החכם יחייא אבל לפי רש"י ז"ל הה"א במפיק לכנוי הנקבה שכן פי' זכרון שלה:

פסוק ד
תתיהב. בחירק הה"א:

פסוק ה
לבבל. הביתי"ן רפויות:

פסוק ח
די תעבדון. במדוייק העי"ן בפתח והשוא נח:

פסוק ט
די בירושלם. הבי"ת רפויה:

פסוק יג
לקבל. הקו"ף בחטף קמץ:

פסוק יד
חגי נביאה. ב' כתיב כן וסי' והתנבי דלעיל ריש סי' ה' ודין:

פסוק טו
ושיציא. חד מן י"ב מלין דכתיב אל"ף בסוף תיבותא ולא קריין וסי' במסורת (דניאל ג') וריש פ' שלח לך:

פסוק יז
לחטיא. לחטאה ק':

פסוק כ
לכל בני הגולה. לא לבני:

פסוק כא
וכל הנבדל. בס"ס המדוייקים וכל בחולם ובטעם רביע:

פסוק כב
והסב. הוא"ו בגעיא:

פרק ז

פסוק י
ולעשת. במדוייקים כ"י חסר וא"ו אחר שי"ן:

פסוק יג
מתנדב. הדלת בפתח וי"ס בצירי:

מן עמא. ברוב המדוייקים באל"ף:

פסוק יד
כל קבל. בחטף קמץ:

מן קדם. בחטף קמץ:

בדת. בבי"ת ובמסורת ב' וחברו השכחנא עלוי בדת אלהי (דניאל ו':ו') וכן פירשו המפרשים:

פסוק טו
ולהיבלה. בבי"ת:

לאלה. במפיק הה"א:

משכנה. בחירק המ"ם ויש נ"א בפתח:

פסוק יז
כל קבל. בחטוף קמץ:

פסוק יח
עליך. עלך קרי:

אחיך. אחך קרי:

תעבדון. בפתח העי"ן ובשוא נח הבי"ת וי"ס תעבדון בשני שואין:

פסוק יט
קדם. בחטף קמץ:

פסוק כה
דאנין. דינין קרי:

לא ידע. בקמץ היו"ד לא בשוא:

פסוק כו
לשרשו. לשרש קרי:

פרק ח

פסוק א
והתיחשם. החי"ת בשוא לבדו במדוייקים:

פסוק יג
יעיאל. כן כתיב בספרים קדמונים ובכל ס"ס ביו"ד ואין כאן קרי וכתיב כלל גם לא נמנה במסורת עם מלין דכתיבין וא"ו באמצע תיבותא וקריין יו"ד:

ושמעיה. העי"ן בשוא לבד:

פסוק יד
וזבוד. וזכור קרי והוא חד מן מלין דכתיבין בי"ת וקריין כ"ף ומן ב' מלין דכתיבין דל"ת וקריין רי"ש ואידך ותאמרי לא אעבור (ירמיה ב'):

פסוק טו
אל אהוא. ברוב המדוייקים אל"ף בסוף תיבה וההי"א בחטף פתח וכן מצאתי במסרה כ"י כל עזרא אהוא ה"א וכתיב אל"ף ותרי עשר אחוה חי"ת וכתיב ה"א:

פסוק יז
ואוצאה. ואצוה קרי יש מחלוקת בכתיבת המלה הזאת בין הספרים אך בקריאה כלם שוים וכמו שכתבתי כן מצאתי במ"ג במערכת אות הוא"ו עם ס"ב מלין דכתיבן מוקדם מאוחר וכן הוא בפי' הראב"ע:
הנתונים. הנתינים קרי והנו"ן בדגש:

פסוק יח
ויביאו לנו. האל"ף בדג"ש וזה א' מן ד' מקומות שנמצאות כן וסימ' מסרתי בפ' ויהי מקץ סימן מ"ג:
מחלי. בשוא לבד:

פסוק יט
ישעיה. ע"ן בשוא לבד:

פסוק כב
חיל ופרשים. בעשרים וארבע של החכם לונזאנו נכתב בצדו בגליון רכב דומה שמצא כן באיזה ספר וכן נראה מפי' רש"י והחכם יחייא אמנם בספרים שלפני כתוב חיל:
לעזרנו. העי"ן בקמץ לבד והוא חטוף:

פסוק כה
ואשקולה. בחטף קמץ ומלא וא"ו ובעל המסורת חשיב ליה הכא עם מליין וא"ו בלישנא ובמסרא רבתא חשיב ליה נמי עם מלין דיתירין וא"ו וחטפין קמצין ועיין עוד מ"ש (בירמיה סימן ל"ב):

פסוק כו
ואשקלה על ידם. הקו"ף בשוא ופתח:

פסוק כז
וכפרי זהב. נמסר עליו לית חסר:

פסוק ל
משקל הכסף והזהב. בספרים מדוייקים כ"י הקו"ף בקמץ וכן כתבו ר' יונה בס' הרקמה עם הזרים שבאו בקמץ אע"פ שהם סמוכים:

פסוק לא
ונסעה. נדגש הסמ"ך שלא כמנהג רוב הבנין שרשים:

פסוק לה
עלה לה'. במקצת ספרים מלא וא"ו ובמ"ג לית חסר בסיפרא:

פרק ט

פסוק א
ופחוות. ברוב המדוייקים בשני ואוי"ן וכ"כ רש"י ז"ל:

פסוק ו
רבו. בקמץ הרי"ש ורפיון הבי"ת:

למעלה ראש. בדגשות הרי"ש במדוייקים:

פסוק ז
נתנו. דגש הנו"ן לצורך נו"ן השורש הראב"ע ורש"י:

פסוק ט
ויט עלינו. בפתחות היו"ד כמ"ש (בשמואל ב' י"ט):

פסוק יב
ועתה בנותיכם. הבי"ת בגעיא:

פסוק יג
מעוננו. בקצת ספרים מעונינו ביו"ד הרבים:

פסוק טו
הננו לפניך. קל ובשוא הנו"ן הראשונה ואינון ד' בקריא על פי המסורה וסימ' סדרתי ביהושע ט':

פרק י

פסוק ב
מבני עולם. עילם קרי:

פסוק י
ותשיבו. במקצת דפוסים כתוב ותשיבו התי"ו בקמץ וטעות הוא כי אינו אלא בחולם:

פסוק יב
כדבריך. כדברך קרי:

פסוק יד
לכל הקהל. הלמ"ד בגעיא:

וכל אשר. נמצא בקצת ספרים ולכל ובטלים במיעוטם:

ההשיב. ה"א שניה בחולם:

פסוק טז
לדריוש. מלה זרה בעבור היו"ד ואין לה שנית במקרא ומשפטה לדרוש הראב"ע ורד"ק בפי' וספר הרכבה וכתב בשרשים שרש שמל ובמכלול דף פ"ד כי לא מצאנו אות נוספו' נעה כי אם בראש המל' או בסופה זולת מלה זו ואפשר שהיא מלה מורכבת ואנחנו לא ידענו:

פסוק יח
ישוע בן יוצדק. כן כתיב לא יהוצדק:

פסוק כב
ומבני פשחור אליו עיני. במקצת מדוייקים מלא יו"ד אחר עי"ן ועל ומבני זתוא אליועני דלקמן נמסר לית חסר וצ"ע במ"ג:
ישמעאל נתנאל. במקצת ספרים ונתנאל בוא"ו ואין לחוש אליהם:

פסוק כג
קליטא. יש ספרים בה"א:

פסוק כח
ומבני בבי. בי"ת ראשונה דגושה:

פסוק כט
ירמות. ורמות קרי:

פסוק לא
ישים. יו"ד שניה דגושה:

פסוק לב
מלוך. בשורק:

פסוק לה
בלוהי. כלוהו קרי כן הוא בס"ס מלא וא"ו אחר למ"ד בכתיב:

פסוק לז
ויעשו. ויעשי קרי:

פסוק מ
מכנדבי. בספרים מדוייקים בכ"ף אחר המ"ם לא בבי"ת וראיה גדולה לדבר שהרי היא סימן לפסוקי פ' לך לך שהם קכ"ו:

פסוק מג
ידו. ידי קרי:

פסוק מד

אלה נשאי. נשאו קרי: